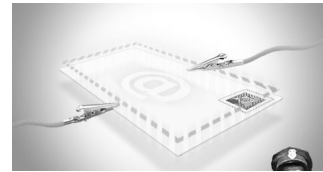

4. Elektronička pošta

Elektronička pošta

- Gotovo svi pružatelji internetskih usluga nude i uslugu elektroničke pošte.

2

Elektronička pošta

- Elektronička pošta (engl. *electronic mail, e-mail*) je oblik komuniciranja pomoću računala i sustava koji ta računala međusobno povezuje.

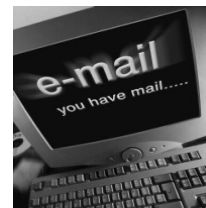

3

Elektronička pošta

- Prednosti elektroničke pošte su:

- relativno niske cijene,
- velika brzina prijenosa podataka bez obzira na udaljenost,
- mogućnosti izravnog prijenosa datoteka iz računala u računalo.

4

Korisnički račun

- Korisnik mora otvoriti korisnički račun kod ponuđača usluge kako bi mogao rabiti elektroničku poštu.

5

Korisnički račun

- Po otvaranju korisničkog računa korisnik dobiva:

- korisničko ime (engl. *username*),
- lozinku (engl. *password*),
- jedinstvenu elektroničku adresu (engl. *e-mail address*).

Korisničko ime: dominik.sutalo

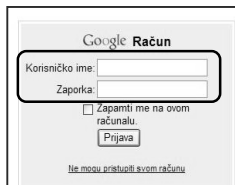
Lozinka:

Jedinstvena elektronička adresa: dominik.sutalo@gmail.com

6

Korisnički račun

- Pomoću podataka korisničkog računa davatelj usluge prepoznaje "svog" korisnika i dozvoljava mu pristup.

7

Elektronička adresa

- Korisnici sustava moraju biti jednoznačno određeni kako bi mogli primati poruke.
- Svaki je korisnik određen jedinstvenom adresom elektroničke pošte koju mu dodjeljuje davatelj usluge.
- Adresa elektroničke pošte je oblika:

`korisnicko_ime @ domena . glavna_domena`

8

Korisničko ime

- Korisničko ime može biti stvarno ime i prezime korisnika, ali može biti i neki drugi, prema korisnikovoj želji izabrani naziv, npr.:

`dominik.sutalo@gmail.com`

`dsutalo@net.hr`

9

Domena

- Naziv domene (engl. *host name*, *domain name*) slijedi nakon odjelnog znaka @ i obično predstavlja naziv davatelja usluge elektroničke pošte.

`dominik.sutalo@gmail.com`

`dsutalo@net.hr`

10

Glavna domena

- Glavna domena može označavati djelatnost ili zemljopisnu pripadnost.

`dominik.sutalo@gmail.com`

`dsutalo@net.hr`

11

Ustrojstvo korisnik-poslužitelj

- Sustav elektroničke pošte se zasniva na ustrojstvu korisnik-poslužitelj.
- Korisnici šalju poslužitelju elektroničke pošte svoje poruke.
- Poslužitelj usmjerava poruke na zadana odredišta.

12

Elektronički poštanski sandučić

- Uz elektroničku adresu korisnik od davatelja usluge elektroničke pošte dobiva elektronički poštanski sandučić (engl. *mailbox*).
- To je prostor za pohranu poruka koji se nalazi na poslužitelju.

13

Ustrojstvo korisnik-poslužitelj

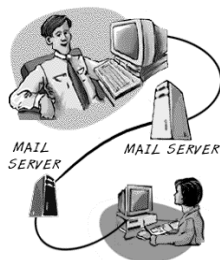
- Poslužiteljsko računalo elektroničke pošte je neprekidno uključeno pa prima poruke bez obzira da li je korisnikovo računalo uključeno ili ne.

14

Ustrojstvo korisnik-poslužitelj

- Poruke koje korisnik prima privremeno se pohranjuju u njegovom poštanskom sandučiću (na poslužitelju) sve dok se korisnik ne poveže na mrežu i ne preuzme poruke na svoje računalo.

15

Protokol

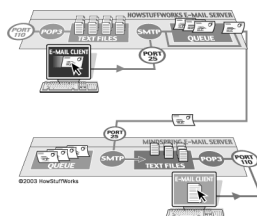
- Razmjena poruka elektroničkom poštom je moguća ako postoji dogovor o načinu razmjene.
- Takav se dogovor naziva protokol.
- Za razmjenu poruka elektroničkom poštom koriste se SMTP i POP protokoli.

16

Protokoli - SMTP

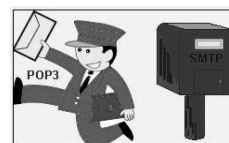
- Za slanje poruka s korisničkog računala na poslužiteljsko računalo rabi se SMTP (engl. *simple mail transfer protocol*) protokol.
- Isti se protokol rabi i za razmjenu poruka između poslužitelja.

17

Protokoli - POP

- Za prijem poruka rabi se POP (engl. *post office protocol*) protokol. Uporabom POP protokola prenose se poruke iz poštanskog sandučića poslužiteljskog računala na korisnikovo računalo.

18

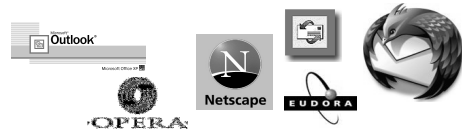
Elektronička pošta

- Poruke elektroničke pošte se mogu primati, čitati, pisati, slati, organizirati pomoću:
 - programa za rad s elektroničkom poštom, ili
 - odgovarajuće Web stranice davatelja usluge (engl. *Web mail*).

19

Programi

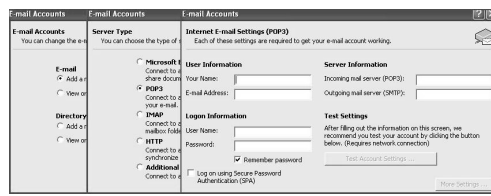
- Programa za rad s elektroničkom poštom ima mnogo, npr.: Outlook Express, Microsoft Outlook, Netscape Mail, Eudora, Opera, Mozilla Thunderbird i dr.

20

Programi za rad s elektroničkom poštom

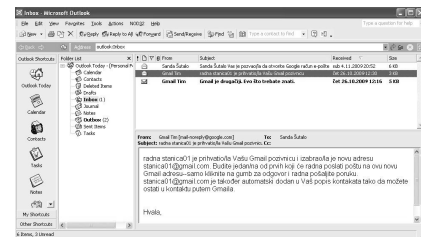
- Prije uporabe programa za rad s elektroničkom poštom, program je potrebno podesiti za određenog korisnika (pristup njegovom korisničkom računu).

21

Programi za rad s elektroničkom poštom

- Prozor programa za rad s elektroničkom poštom.

22

Elektronička pošta

- Prednosti rukovanja elektroničkom poštom pomoću posebnog programa:
 - Mogućnost prilagodbe programa korisniku.
 - Mnogobrojne mogućnosti rukovanja poštom i objedinjavanje s adresarom, rokovnikom, pohrana sadržaja u različitim formatu, pričuvne kopije i sl.

23

Elektronička pošta

- Nedostaci rukovanja elektroničkom poštom pomoću posebnog programa:
 - Treba instalirati program.
 - Treba podesiti program korisniku što nije uvijek moguće (npr. prilikom putovanja i rada na tuđem računalu).
 - Treba naučiti koristiti program koji ima brojne mogućnosti.

24

Web pošta

- Web pošta, engl. *Web mail* je zamjena za program za rad s elektroničkom poštom.
- To je besplatna usluga kod koje se uporabom Web preglednika pristupa vlastitoj pošti s bilo kojeg računala koje ima pristup internetu.

Webmail

Jednostavan i brz pristup vašem e-mailu kada ste kod kuće, na poslu ili putovanju; ušvari bilo gdje na svijetu gdje postoji računalo spojeno na Internet! Pročitajte pristigle poruke, pošaljite ih spremite nedovršeni e-mail, gdje i kada želite.

25

Web pošta

- Za uporabu Web pošte potrebno je:

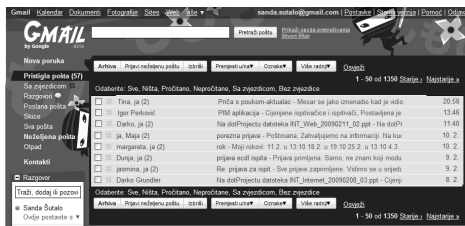
- otvoriti Web stranicu davatelja usluge,
- unijeti podatke iz korisničkog računa (korisničko ime i lozinku).

26

Web pošta

- Otvara se prozor nalik prozoru programa za rad s elektroničkom poštom.

27

Web pošta

- Prednosti uporabe Web pošte:
 - Za korištenje je dovoljan web preglednik.
 - Pristup elektroničkoj pošti s bilo kog računala priključenog na internet bez posebnog podešavanja.
 - Jednostavna uporaba.

28

Web pošta

- Nedostaci uporabe Web pošte:
 - Ograničene mogućnosti programa koje ovise o davatelju internetskih usluga.

29

Spam

- Internet je vrlo pogodan za oglašavanje i slanje komercijalnih poruka (lažne privatne poruke koje vode do nepoćudnih sadržaja, proizvodi za koje primatelji nisu zainteresirani, reklame itd.), posebice zato što to praktički ništa ne košta.

30

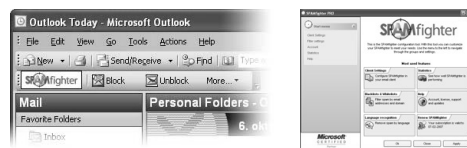
Spam

- *Spam* ili *Junk mail* je zajedničko ime za poruke koje se šalju elektroničkom poštom na mnogo adresa iako ih primatelji zapravo ne žele primati.

31

Anti spam

- Postoje programi koji u stanovitoj mjeri mogu odstraniti neželjene poruke, ali su oni ograničene djelotvornosti jer pošiljalateli spam poruka nastoje svoje poruke što više prikriti sadržajem koji je teško razlučiti od sadržaja korisnih poruka.

32